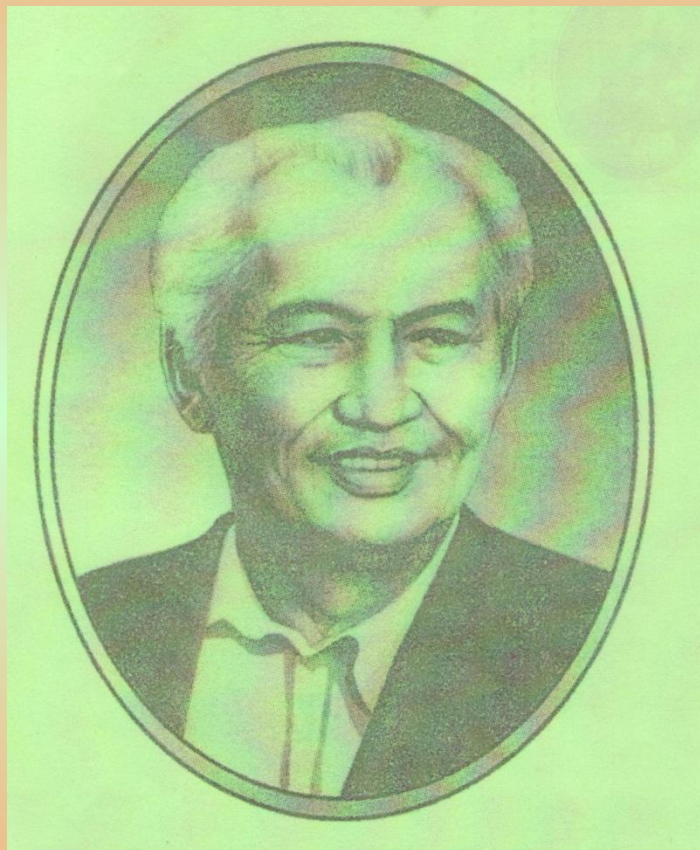

Ақпанның он алтысы

***Ілияс Есенберлин
(1915 – 1983)***

***“Көшпенділер”
трилогиясы***

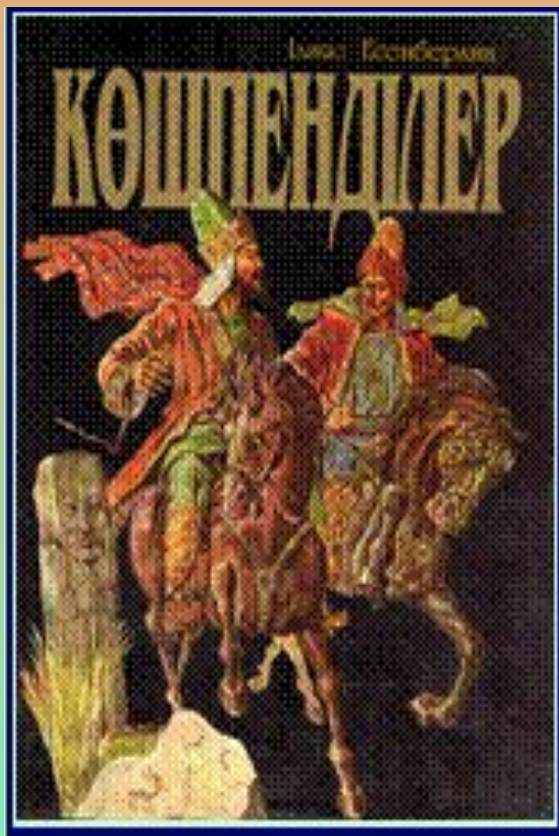
Өмір жолына шолу жасау

1915 жылы	Ақмола облысындағы Атбасар қаласында туған.
1940 жылы	Тау-кен институтын бітірген. Ұлы Отан соғысына қатысқан.
1946 жылы	Соғыстан кейінгі жылдары филармонияны, “Жазушы” баспасын басқарды
1983 жылы	Алматыда 68 жасында қайтыс болды.

Шығармаларының жарық көруі

1940 жыл	Алғашқы өлеңдері жарық көрді. Алғашқы он бес жыл ішінде поэма” сынды шығармалары жарық көрді.
1945 жылы	“Айша”, “Сұлтан” поэмалары жарық көрді.
1949 жылы	“Адамгершілік туралы жыр» өлеңдер жинағы жарық көрді.
1959 жылы	«Біржан сал трагедиясы» дастаны жазды “Адам туралы жыр” повесі жарық көрді.
1960 жылы	«Өзен жағасында» повесі жарық көрді.
1965 жылы	“Толқиды Есіл” повесі жарық көрді.
1966 жылы	“Айқас” романы жарық көрді. “Айқас” романы үшін І.Есенберлинге Абай атындағы мемлекеттік сыйлықтың иегері деген атақ берілді.
1968 жылы	«Айқас» романына Қазақ КСР Мемлекеттік сыйлығы берілді.
1967 жылы	«Қатерлі өткел» прозасы
1968 жылы	“Ғашықтар” романы
1969 жылы	«Қаһар»
1971 жылы	«Алмас қылыш»
1972 жылы	“Алтын құс” романы
1973 жылы	«Жанталас»
1974 жылы	“Көлеңкеңмен қорғай жүр”
1978 жылы	“Маңғыстау майданы”, “Аманат” романдары жарық көрді

“Көшпенділер” трилогиясы

I бөлім “Алмас қылыш”

II бөлім “Жанталас”

II . “Қаһар”

Тарихи романдар

Тарихи романдар деп - өткен тарихтың маңызды оқиғаларын қайта жаңғыртып, оларды көркем түрде баяндайтын романдарды айтады.

Трилогияның қамтитын уақыты	Трилогияның романдары	Трилогиядағы тарихи тұлғалар
XV – XI ғасырлар	“Алмас қылыш”	Әбілқайыр хан
XII – XV ғасырлар	“Жанталас”	Жәнібек хан, Керей хан
XIX ғасыр	“Қаһар”	Асан қайғы, Қазтуған, Абылай хан, Бұқар жырау, Кенесары хан, Ағыбай батыр

“Көшпенділер” трилогиясы жайлы айтылған пікірлер

- 1. “... Алайда, ең бастысы, “Көшпенділердің” бұрынғы қоғам жайында да, қазіргі жағдайға да тәуелсіз өз құндылығы мен әдеби тағдырының барлығында жатыр”**

Шыңғыс Айтматов

- 2. “І.Есенберлиннің “Көшпенділерін” мұқият зерделемейінше қазақ ұлтының сан ғасырлық тарихын талдап, пайымдау да мүмкін емес әрі мұнсыз ол толық қанды болмайды”**

Әнуар Әлімжанов

- 3. “Көшпенділер” трилогиясы халықтың өзін -өзі танып білуінің тамаша кезеңдік туындысы болып табылады.**

Чингис Гусейнов

Тарихи оқиғалардың трилогияда бейнеленуі

1) “Алмас қылыш” романында ХУ – ХУІ ғасырларда Қазақ хандығының құрылуы Әбілқайыр, Жәнібек, Керей хандардың тақ үшін таласы, қазақ руларының бірлесу идеясының басым суреттелуі

2) “Жанталас” романында ХУІІ –ХУІІІ ғасырларды Қазақстанның шетел басқыншыларымен күрес және Әбілқайыр ханның Қазақстанның Батыс бөлігімен Ресей патшалығы қол астына кіруі. Қалмақ хандығының қазақ еліне опасыздық шапқыншылығы,Алакөл маңайында, Ордабасы өңірінде болған қырғын ұрыстар, Ресей патшалығының қол астына кірген Әбілқайырдың түпкі армандарының жеке басындағы түңіліс суреттері

3) “Қаһар” романында ХУІІІ ғасырда
Абылай хан бастаған қазақ халқының
қалмақ басқыншыларын біржолата талқан
етуі. Абылайдың қазақ елін дербес Қазақ
хандығына біріктіру әрекеттері. Абылай
хан мен оның батырларының ел
тәуелсіздігі үшін күрестегі ерлік , даналық
істері.

Абылай ханның қазақ елін біріктіру
жолындағы жанталас күйзелістері

Романнан үзінділер оқып танысу.

1. Шыңғысханның балаларына өсиеті

2. Абылай мен Бұқар жырау

4. Уали сұлтанның баласы Абылай

3. Батыр Баян мен Ноян

4. Абылайдың ақ бурасы

5. Абылайдың түсі

6. Абылайдың өлер алдындағы өкініші

7. Абылай хан мен сұрша қыз хикаясы

Венн диаграммасы

Трилогия

Тарихи хроника
Әскери салт-дәстүр
Ерлікті, батырлықты дәріптеу
Хандыққа талас

Прозалық шығарма

Қазақ халқының өмірі
Рулық жікшілдік
Кейіпкерлер оқиғалары
шынайы өмірде болған

Эпопея

Әдеби роман
Тұрмыстық салт-дәстүр
Ақындықты,
азаматтықты дәріптеу
Болыстыққа таласу

Кейіпкерлерін талдау

Әбілқайыр	
1	2
Айлакер, ақылды, айбарлы ел басшысы	өз мақсаты жолында ешбір арамдық, азғындықтан тайынбайтын мейірімсіз, қанды қол